

БІБЛІОВІСТІ

Місцінник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 9 (21) Рік II

вересень 1992 р.

Декларація уніваження Львівського псевдособору

Божествений Спаситель заснував єдину, святу соборну і апостольську Церкву. У цій Церкві предки прийняли християнську віру у часах св. Володимира, коли ця Церква була одна і неподільна, тобто коли вона перебувала у повній єдності з Римським Архиєреєм, наступником св. апостола Петра. У такій католицькій єдності знаходилася Українська Грекокатолицька Церква у Західній Україні після останньої святої війни, макою свого митрополита і епископів, які злучені з особою Всеєнського Архиєрея.

Цю єдність насмішно зібрали Львівський збір, що безпрано називав себе «собором», яким він не був і не мог бути, бо в ньому не брав участі жоден із спискових більше, що й участь була наслідком чистого засилия безбожної світської влади.

Насилия над УГКЦ засудив вже Всеєнський Архиєрей Пій XII у своїй енцикліці «Orsentales Omnes» від 23 грудня 1945 р. Згодом і папа Іван Павло П' у своїх заявах від 19 березня 1979 р. і 7 лютого 1980 р., а також з нагоди святкування 1000-ліття хрещення Київської Русі Україна дав до відома шістому світу, що Українська Грекокатолицька Церква існує і живе.

Отже, Римський Апостольський Престол неодноразово стверджив неканонічність і недійсність львівського п'єделсобору 1946 р. та зазначив, що це історичний обман. Українська Грекокатолицька спархія завжди

(Закінчення на 8 сторінці)

«Поховайте мене...»

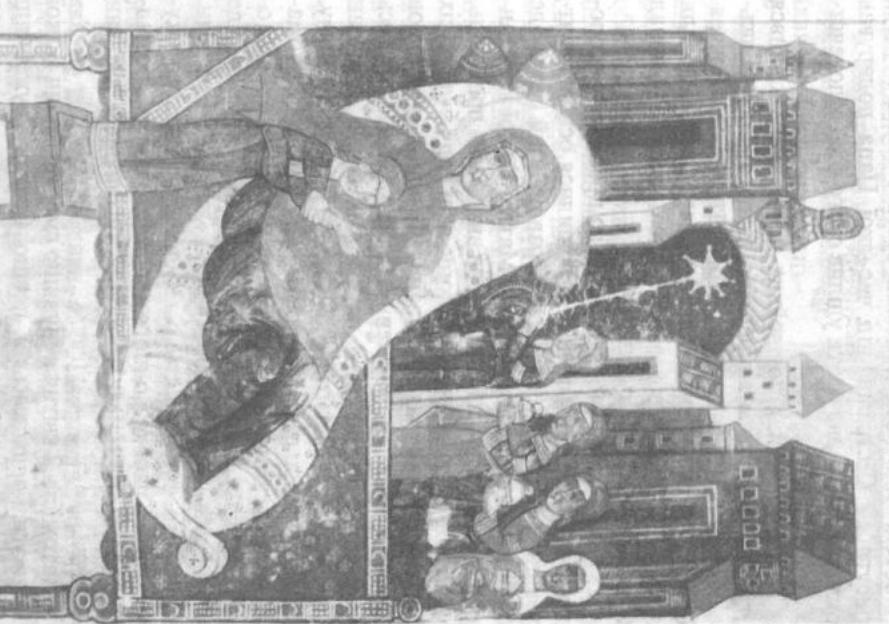
«... в напому Патріаршу Соборі св. Софії, а як вішлються наше видіння і востане на волі наша Свята Церква і наш Український Нарід, занесіть мою дому вину, в якій споччину, на рідину Українську Землю і по кладіть її у храмі св. Юра у Львові, біля гробниці Слуги Божого Андрея».

Засідання Йосифа Сліпого

В суті річиці від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого і в першу річиці Незалежності України нащадки виповнили волю ісповідника віри, патріота, Глави Української Грекокатолицької Церкви, який помер 7 вересня 1984 р. на вигнанні в Римі.

Бездослідним виконавцем Завідання покійного Патріарха Йосифа був о. д-р Іван Хома, ректор Українського Католицького Університету в Римі.

(Закінчення на 3 сторінці)

РІДВО ТВОС БОГОРОДИЦЕ ДІВО, РАДІСТЬ ЗВІСТИЛО ВСІЙ ВСЕЛЕННІЙ

НА НАШ ПОГЛЯД

Патріарх Йосиф Сліпий

(17.02.1892 - 7.09.1984)

Це вже була не благальна молитва, вона перейшла в плач-ридання за Божу милість і сгинула самого неба. Це вже була не лише помінальна молитва за душу Патріарха, а сама душа гноблених народу, який шукав допомоги. Це було останнє благання про заступництво до Пастора, по вже став перед Богом «Захисни таїй бійни народ. Даи нашим священикам святість і силу. Збуди в наших епіскопів бажання боронити свою спадщину. Вирости дипломатам надприродну передбачливість. Благодай про надхнення Святого Духа для твоего слов'янського приятеля - пати з Польщею, щоб він міг знайти дорогу, яка веде до миру і свободи...» (слова великого приятеля Блаженнішого Патріарха Йосифа о. Веренфілда ван Страатена).

Патріарх Йосиф Сліпий, якого тілні останки згідно з його пророчим Завіданням спочили в соборі св. Юра у Львові, в крипти, біля гробниці Слуги Божого Андрея, ях Добрій Пастир - Патріарх молитися за свій народ, «своїй вівці» з високого неба. Благодіє Всевишнього Творця за єдність Церкви і Народу. Саме-бо таке було його нележе, так би мовити трудолюбиве життя. Своє батьківське любляче серце, свій глибокий ум, своє знання здобутое у високих школах, богословське вчення, благородну душу, попану до кожної людини присвятив своєму рідному і не тільки рідному народові. Навіть у незвичайних умовах його важкого заслання вмів завжди виявити добре серце і благочинність не лише до спів'язнів, але і до нахильачів і підгідзаців, яких було багато. Усе це - всі ці прикмети душі, своє життя присвятив меті з'єднання українського Народу і Христової Церкви в Україні.

Патріарх Й. Сліпий - Батько нашої Української Католицької Церкви - стався духовним провідником народу, його світським Митрополитом, наслідником Митрополита Андрея Шеп-

Роздоріжжя і перехресні стежки освіти

З підзейських часів запам'ятався мені певен вислів вівателя: «Щоб ти чужих дітей видах. Як же актуальні щі слова і як знаменито та суттєво розповідають про працю тих, хто взяв на себе обов'язок навчати інших.

Не згадую про те, щоб викнавти свое мілосердя вчительські професії, хочу лише звернути увагу на те, в якій складній ситуації опинилася наша діаспора в Польщі. Наши вчителі не мають з чого навчати дітей. Підручники. Масмо трохи книжечок для початкових шкіл створених ще в 60-тих 70-тих рр., рятуємо ситуацію підручниками з України, але ні одні, ні другі нам не годяться. Не лише під оглядом жалюїдного змісту. Дигітальні комп'ютери, в світі величезних політичних і суспільних перемін, вимагає сучасної програми навчання і таких самих підручників. А коли ще додати до цього специфіку нашої ситуації, тоді вже голову йде обертом від сідюності того, чого ще не маємо. Схилю голову перед нашим вчителем-роботого, який сам собі мусить підготовити план навчання, підібрати тексти, допоміжні матеріали, створити власну методику навчання. Самі проблеми, а в більшості треба розраховувати на самого себе.

Велику роль у виховному процесі української дитини в Польщі відіграє вчитель-україніст, який вчитъ мови і літературу та священик або сестра-катехетка, які по-українськи навчають релігії. Вони відразом кидуть підвальнини піддаватися негативній асимиляції. Зрештою правда дуже проста - як використою своїх дітей, так буде наше майбутнє. Сьогодні треба нам використати кожну ситуацію, засновувати пункти навчання рідної мови, українські школи і не побоюватися жодних перешкод, які часто стоять на дорозі до здійснення планів. Треба надихати, що зацікавлених учнів буде щораз-то більше, а інші запал і пітьмість будуть доброму вчителеві нагородою за його працю.

(Закінчення на 2 сторінці)

«Тебе, Бога, хвалимо!»

Про пам'ятне сторіччя в Римі

(Закінчення з 1 сторінки)

У проповіді, виголошений українською та італійською мовами, владика М. Марусин сказав: «Згromадження Сестер Служебниць зачало своє життя і дільність у сільській церкві Жужелі, а свое 100-ліття святує в церкві св. Петра і св. Софії в Римі. Видимо словянськими словами псалмиста: що сиють у слозах, зносять снопи в радості на життя вічне» (Іс. 125,5). (...)

Нині дякуємо Господеві за ті численні покликання Сестер, готових на жертву і на працю не тільки на Україні і в краях середньої Європи, але і за океаном. Праця Сестер в школах, сиротинцях, у лікарнях, в логістичних ділових установах, заснованих на Україні, належить отці Кирило Селельський і Сремя Ломницький ЧСВВ, а з ними і Йосиф Схрійерс ЧНД, архієпископ Іван Бучко та о. Акакій Кусса, кардинал і префект Конгрегації Сідних Церков.

Свій розвиток завдають Сестри у великій мірі Галицькій церковній Справі, а після II світової війни нашим відцікам у краях поселення. В житті і дільності Згromадження наглядного є харизма, що є проявом старців і немінчих, при парохіях принесла великі користі душам, бо та праця була ведена з посвятою та згідно з засадами Свяного.

З віянням для Бога треба сьогодні нам згадати тих сяяних мужів, що стояли так при народженні Згromадження, як в часі його розвитку. До них опинувся належать отці Кирило Селельський і Сремя Ломницький ЧСВВ, а з ними і Йосиф Схрійерс ЧНД, архієпископ Іван Бучко та о. Акакій Кусса, кардинал і префект Конгрегації Сідних Церков.

Сестри розвивають Сестри у великій мірі Галицькій церковній Справі, а після II світової війни нашим відцікам у краях поселення. В житті і дільності Згromадження наглядного є харизма, що є проявом старців і немінчих, при парохіях принесла великі користі душам, бо та праця була ведена з посвятою та згідно з засадами Свяного.

Після відправи в актовому залі колегії св. Софії римська громада дала в честь Сестер Служебниць концерт, який розпочався словом ковелейного гімуна 100-ліття Згromадження Сестер СНДМ, авторства с. Ювеналії Канюк СНДМ. Піснями, лекамацією поезії і святковим словом відзначили цей день: Татьяна Ара Шуфін, Андrij Несмачний, Любомир Шурматевич, хор студентів Василіанської обителі з Риму, Вір. о. Матей Гаврилів ЧСВВ і Остап Демкох.

6 травня - усі Сестри Служебниці були на загальний авдіенції із Вселенським Архиєреєм на площі св. Петра. Мати Францішка Біблів вручила Святішому Отцю ікону Благовіщення намальовану с. Василією Чикало і у мистецький обкладинці роботи с. Руті Ейні. (...)

Папа звернувся до нас з привітком українською мовою: «Вітаю сердечно дорогих Сестер СНДМ з нагоди святкування 100-ліття їх благословленого Згromadження. Іх столітній ювілей - це напа радість і радість цілого українського народу. Усім Сестрам тут приступним удилися з цілого серця мое апостольське благословення, яке розтило на ціле Згromadження.

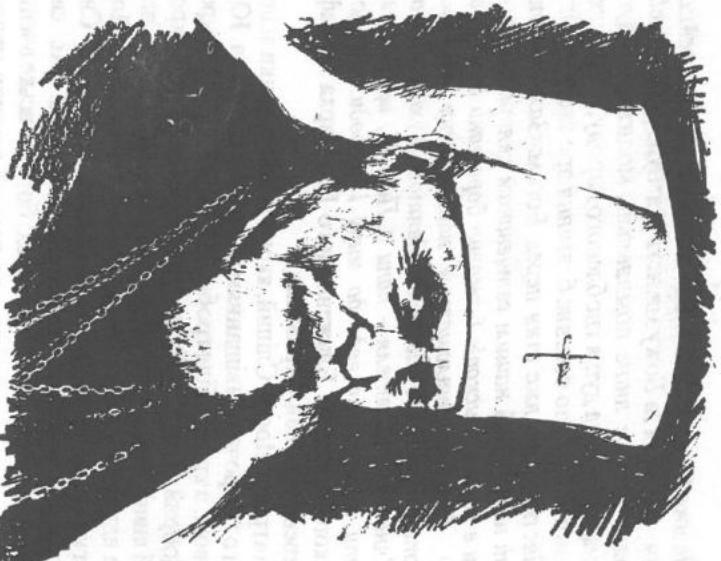
Патріарх Йосиф Сліпий

(Закінчення з 1 сторінки)

тицького протягом сорока років (1944-1984 рр.) у тому же від 1945 до 1963 р., перебуваючи на важкому засланні, де його запрототила Радянська влада, хоча ліквідувати Греко-католицьку Церкву в Україні. Отже майже 18 р. Його Блаженство Йосиф Сліпий своє митрополитування провів у дуже суворих, важких тюремник умовах. Із заслання письмової послання (які в язіні переписували і передавали). В одному з них, на Різдво Христове 1954 р. письмо: «*Боже, прохаймо тіло і дух б'яне - коли приходиться згадати непоборими труднощі тисячі житів далекої дороги, студію і підполності морозі. Як пробишись крізь чі спіків її заметелі? Але серце позне любові, не знає же і спримку, несетьсь бодай думкою понад вінki мерзлоти, тундра і тайги, пустуни і прадісти, щоб занести Вам благоісінь Христового Рождества, зберегти Вашу усагу на належне проведення Свяїм, відречати Вас бодай на хвилину від буденних зайнять і клопотів, піднести з горя вану душу. Пробче съято, радість радості не промінуло для Вас безсідію, але, щоб принесло ютих, мир і щастя та додало сил до нових подвигів і жертв».*

«*Серце позне любові не знає же і спримку...*» - слова, що саме відають багатий зміст життя нашого другого Свято-Іоаннівського Святия і духовного Велетня, якого поймав по своїй смрті у домовині повернув на Свято-Іоаннівську гору. Він, так до речі, прагнув і так хотів не покидати свого народу на рідних землях.

Батько або Матір, які повеліли залишать своїх дітей і не можуть з ними зустрітися і до них повернутися, можуть збалнути біль душі того нашого батька Церкви, який болів і страждав над своїм поневоленим Народом і Церквою.

(через триди ло зрок - тлум. о. П) нелегко ішук; Немо

протега патрі суа (немас пророка у своїй

батьківщині); найтише болить, як плодина своя.

Вітановуочи пам'ять соток роковин від дні народження Патріарха Йосифа і восьму річницю його смерті, благодаримо Господа за те, що послав нам такого Князя Церкви і Народу, який так благо лішив нам у своїй спадщині, Його бажання про єдність Церкви і Народу.

Писав Він у своїому посланні з 1976 р: «*Всі одиці, які приймають віру в Бога і Христа, мусять признати, що Христос - Богочеснік установив ОДНЕ СТАДО, ОДИНУ ЦЕРКВУ і ОДНОГО ПАСТИРЯ*» і за цю єдність гаряче молився на Тайній Вечері:

«*Отече Святий, зароди імені Твоєgo бережи їх, тих, що ти мені передав, щоб були одні як ми!*» (Ів. 17,11) чи в іншому місці письмо наці Патріарх:

«*Згадаймо собі раз справу, скільки хитрості єживають нації вороги, щоб піддергати роззам і роз'єднати між націями Церквами. БУДЬМО СОБОЮ! Дивимся на своє власне духовне добро, на спасіння наших душ - ітodi буде між нами єдність, в ПЕРШУ ЧЕРГУ НА ЦЕРКОВНОМУ ПОЛІ, А ОПІСЛЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ДЕРЖАВНОМУ!* Треба добро Церкви і Народу створити вине своєї марної особистої амбіції і своїх особистих чи гуртових користей!».

Тому вслухаймо в Патріарші слова, що їх так багато лишилося. Наслідуємо і благаємо Господа, щоб допоміг нам сповнити Христовів священні заповіти та також прикладом Великої Людини, яка протягом свого життя не заважала відшамаючим, поважаючи і попрошаною своїх. У пісні складений на честь

о. Петро Гулко, Горлиці

Після авдіенції особистий секретар Святішого Опія переказав М. Генеральній запрошення на службу Божу 7 травня - вранці 60 Сестер Служебниць з'єдналися у Святилищій відправі разом із Вселенським Архієреєм, владикою Мирославом Марусином і Апостольським Нуццем в Україні епископом Антоніо Франко. У невеликій приватній каплиці Папи у Ватикані запустили український спів. Опісля у папській бібліотеці відбулася присвята зустріч Папи з усмаєнням Сестрами, під час якої Папа подарував кожній сестрі вервичку та удили свого благословенства.

Тиждень наших ювілейних торжеств закінчився 9 травня урочистим концептом, підготовленим Папським відділом по міжнародній політиці. Цим концептом учні Малої семінарії висловлювали свою віяність Сестрам Служебницям за понад 30-літню материнську опіку. (...)

28 травня відправного молебня до пресвятого Богородиці в церкві св. Альфонса завершилися основні святкування в Марійському місяці травні. У цій церкві, де зберігається чудотворна ікона Матері Божої Неустанної Помочі, владика М. Марусин виголосив проповіль, якою малою семінарією св. Йосафата на Вія Боччая. У якій пригадав історію цієї ікони, якої кої були в усіх католицьких церквах на Україні. Він віддав під покров Матері Божої Згromadження Сестер СНДМ та весь український народ. Між пристуїми був о. д-р Іван Хома, колишній довголітній капелан Головного Дому.

Пишучи про святкування 100-ліття нашого Згromadження слід згадати про відправу 18 березня урочистої молебні у старовинній базиліці св. Климента, де спочивають моші св. Кирила, апостола слов'ян. Відзначено тут пам'ять о. Кирила Селельського, жительського пароха їх одного з співзасновників Згromadження Сестер СНДМ. Проповіль виголосив о. д-р Іван Музичка.

Нагомість 7 квітня в річницю смерті слугині Божої відбулося цілоденна моління при її тлінних останках у каплиці Головного Дому.

На закінчення від імені Сестер Служебниць виявляють сердечну подяку і глибоку віяність усім за участю та чисельні письмові і усні вітання з нагоди нашого Ювілею.

Дорогі наші Високопреосвященні Владики, Преображені Сестри і римська громада: мари собору св. Софії були свілками Вашої любові до нас. Могутній співом на початній Святій Літургії Ви підносили велич свяtkування та викликали наїзничий настрій у наших сестрик. Нехай наше свято буде і Вашим святым.

Йосафати Горлицької, першої Сестри Служебниць у цілодення під час зустрічі з гостинністю

Святоїм Опією. «*Ти почате доводити до краю...*»

6 травня 1992 р. Під час авдіенції вручено Святыніому Отцюєї ікону Благовіщення.

Господь є одноточною січчю, зерном і плодом посіву, то є спільно дивіться у майбутність з молитвою на подяку і прославу Бога за всі країни, де наш народ поселився і розвивалося наше Згromadження.

«*Тебе, Бога, хвалимо! Ти не покинув для рук Твоїх нащого Згromadження - протягом ста років його поселилися наші люди, там пристисталися також іспільнота Сестер Служебниць, які мов гірчче зерно розвинулась і дала життя сучасним Проповідникам, Віщувачам і Делегатури.*

Дозволь, о Господі, щоб під матрінним оком слугині Божої й Йосафата Горлицької наше Згromadження у соту річницю свого існування прикладою і радісно сплавило Бога, бальорюю Божий люд, штиримувало потребуонах, якою життям віри, було садком наадії, поселилися наші люди, таємінною, мало благолатній вінець на існування в Церкві. «*Ти почате доводити до краю...*»

Нехай буде благословенне ім'я Господне за гостинністю країн, які відкрили свої рамета, щоб принять наших людей, що шукали країного майбутнього. І, де лише поселилися наші люди, там пристисталися також іспільнота Сестер Служебниць, які мов гірчче зерно розвинулась і дала життя сучасним Проповідникам, Віщувачам і Делегатури.

Божої й Йосафата Горлицької наше Маті, покрій своїм святым Покровом всі землі, на яких рука Твоєго посіла.

Марі, наша Маті, покрій своїм святым Покровом всі країни, де ми, Служебниці Твої, живемо і длемо Богові на славу ти Тобі на честь. Амінь».

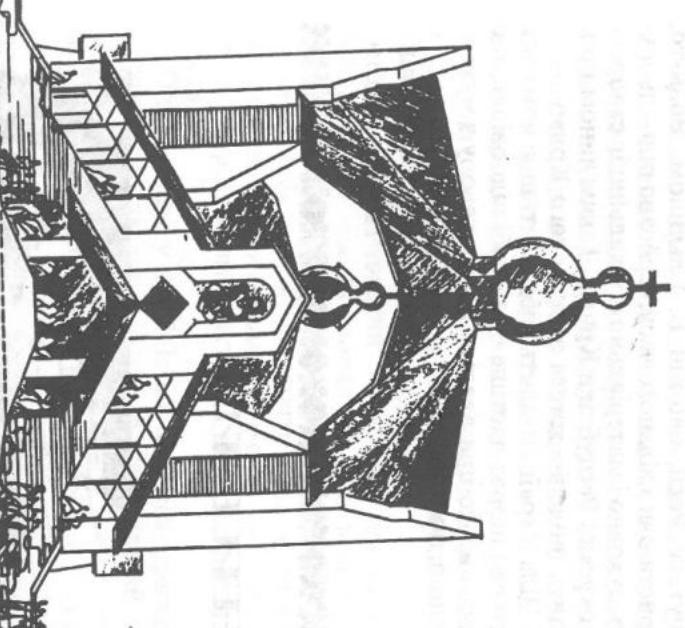
с. Францішка Біблів СНДМ
Головна настоятелька

Шлях до становлення парафії і будови церкви у Кентшині

Внаслідок ажії «Вісіла» у 1947 р. всупереч нашої волі з'явилися ми на території «Східних Прус». Після виселення найбільшою нашою мрією було молитися у прадівській вірі, але, на жаль, у ті жахливі для нас часи мрії не зупинялись.

У 80-тих роках проходять у Польщі зміни, надходить час, щоб забезпечити хоча основні релігійні потреби. Та на превеликий жаль перепокотом у розвитку української Церкви у Кентшині стає римокатолицьке духовенство.

тищини і Сувальщини. Врохістість була небуденною. Своєю баґаточисленного присутності ми ловили нашим ворогам, що наші заходи завершилися і на мазурській землі стане черговий візантійськоукраїнський храм.

Дня 31 грудня 1989 р. у санктепільському костелі відправили ми першу Службу Божу. Користуючися прихильністю власників костела до сьогоднішнього дня ми мімо можливість тут молитися.

Хто ж виявився правдивим християнином...?

Прикро нам дуже, що маємо одного і цього ж самого Пастиря Вселенської Церкви в особі папи Івана Павла II, а римокатолицьке духовенство в більшості не хоче нас зрозуміти.

Загарбани на прадівських землях і побили з них костелі, знищили багато наших церков, а на тих землях первинили і піменельські святині, і нам, українцям, дозволяють наїтися у них.

Гортако чи сторінки нашої історії, ми якож не були загарбниками, а коли боронилися перед нападниками, то лише на своїй землі.

Після того, що нас зустріло з боку римокатолицького духовенства у Кентшині, вирішили ми будувати.

З радістю повідомляємо, що з ініціативи нашого пароха о. ієромонаха Тимотея Фела ЧСВВ і при допомозі комітету будови церкви 12 липня 1992 р. у празник Верховних Апостолів Петра і Павла в нашій пароції відбулося торжественне посвячення площі під будову церкви.

Свято проходило з участю Владики Івана Мартиника, о. лекана П. Купки, о. Б. Панчака з Гурона, оо. ієромонахів з Варшави та Венгожева і нашого пароха о. Тимотея Фела ЧСВВ. Гостями були також епископ Святошинського Костела - Рудольф Бажановський та кількох латинських священиків з Кентшині і Бартопшиці. У торжестві взяло участь багато вірних з Ольпині.

Не помогли інтервенції у ординарія Вармінської спархії в Ольпіні. Ми були приречені на поступову латинизацію. Однак Боге Проведіння не опустило нас, а наткнуло думкою звернутися до пастора святителівсько-австрійської парохії з прохвилом на відрізування нашої парохиї.

Приємно і радісно було почуття від парохіальної ради цього віростовидання слова: «не були б ми християнами, коли б не дозволили вам молитися у нашій святині до того самого Бога».

«Поховайте мене...»

(Закінчення з 1 сторінки)

У четвер, 27 серпня 1992 р. приблизно о год. 14:00 спеціальним рейсом прибули з Вічного Міста тлінні останки Блаженнішого на львівське летовище.

Після 18-ти років торми, сібірського заслання і каторжних робіт та майже 30-ти років перебування на чужині, виці церковні достойники, представники всіх християнських конфесій, політичних партій, громадських організацій та весь Львівський гості зібралися відправити свого Патріарха в рідний Землі.

Були це глибоко зворушливі хвилини. Спеціально машинною відкритого типу труна з останками Батька нашої Церкви поволі перевідійшла за визначену трасою. Вздовж вулиць, вже на кілька годин перед процесією, збиралися

тисячі людей, щоб зустрічати свого Патріарха. Відігали Його, стелючи булавкитів на дорозі від летовища до собору св. Юра.

Процесія зупинилася в церкви Преборщення, звідки після коротких відправ домовину накриту синьо-жовтим прапором понесли на плечах співаки і священики. На чолі похоронної процесіїшли двачасова з випливанням хоругвами, епископи, священики і монахи. Перед літоминого жінка несла великий терновий вінець, прикрашений червоною калиною, який символізував горе і страждання Патріарха Йосифа за рідину Церкви і український Народ. Ця картина в багатьох викликала слізи на очах. Врешті-решт повертається з чужини, щоб спочити в рідній українській землі, людина, яка помимо переселу

він була вірна Греко-католицькій Церкві та у важких хвилинах не зрадила свого Народу.

Від церкви Преборщення процесія дійшла на площі Ринок і біля міської ради зупинилася. Тут з настою голосив представник влади Львова. Зачитано слово Святого Євангелія. Хор з Торонта, який спеціально прибув до Львова на похорони горжества на високому мистецькому рівні заливав декілька релігійних творів. Під час виконування «Буде ім'я Господне» процесія рушила в напрямку площі перед Львівським університетом імені І. Франка та на місце церкви Святого Духа. Вечо-

ієромонах Тимотей ЧСВВ
Святиня Огородник

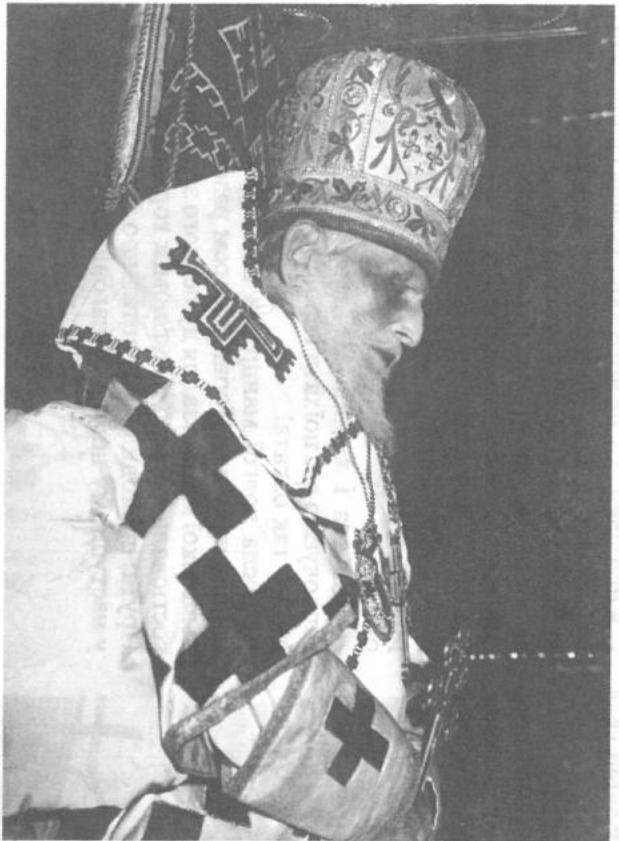
Пишучи про наші проблеми, надімося, що прийдуть нам з доломогою брати-українці з плої Польщі. Щоб піднести зі страшної релігійної і культурної руїни, необхідна нам моральна і матеріальна підтримка. Може знайдуться люди, які на нашу долю укнутися і покладуть свою пегтину у спорудження нашої спільноти святині.

Евентуальні трохи пожертви просимо надсилати на адресу:

Bizantyjsko-ukrainiska parafia św. Bazylego Wielkiego
ul. M. Reja 5, 11-400 Kętrzyn

Bank PKO Kętrzyn

Nr konta: 51637 - 38348 - 136

ром труна з тлінними останками була встановлена в соборі св. Юра, де відправлено Панахиду за помершим.

Домовина з тілом Блаженнішого, згідно з планом мала стояти до 29 серпня, даючи людям можливість попрощатися з прахом Патріарха.

На останнє пропання поспішли вірні з усіх частин України, приїздили автобусами, поїздами, щоб поклонитися Намісникові Андрею Шептицькому.

Україна достойно зустріла Патріарха Греко-католицької Церкви, який у свому заповіті залишив відомі слова:

«Моліться, працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду і за весь Український народ і прости всемогутого Бога, щоб він допоміг нам завершити нашу туту заєдністю і наші змагання за перковне з'єднання у здійсненні Патріархату Української Церкви!»

Любомира Тхір

«БЛАГОВІСТ» СТОР. 3

ГОЛОС Кримський музей-заповідник

Туга за батьківщиною

В червні 1947 р. наших лідів висено з земель, на яких вже від століть жили. Високі гори, чудові зелені ліси, родючі землі, прекрасна природа були нашою з нацією народом.

Добра - це село положене над чистою річкою Сяном. В селі збереглися в більшості старі дерев'яні хати, гарні городи повні квітів та садів. В центрі стара українська церква, в якій тепер правиться латинська служба Божа. Ще півстоліття тому в цій церкві вінчалися наше діди, хрестилися батьки. Сумно дивитися на занедбані храми, в якому так багато рідної історії.

В суботу, 1 серпня 1992 р., вранці ми приїхали тут на з'їзд добрян. Для молодих, які народилися вже на півночі Польщі, вперше це село, гори були чужі, незнайомі.

Після обіда священики з поблизуших парохій відправили в церкви Панахиду за померших. Тут же залишилися випливані хоругви, які несли давчата в процесії на цвинтар. Багато з нас не віднайшли могил близьких, які тут похоронені. Все заросло травою, хрести повалилися. Залишилося декілька пам'ятників. Не одній старші люди, яка побачила стан цього цвинтаря і загадала своїх близьких, потекли слези. Кожного це звірушило і викликало хвилину задуми над минулім, над долею народу. Ми, молоді, виховалися на інших землях, але це місце, звідки наше коріння, особливо привертає нашу увагу, тут керуються наші почуття.

Після відвідин могил у сільському будинку культури відбувся концерт гостей з України. Привітали вони усіх клібом-спілкою на випітому рупорнику, поларувалися організаторами з'їзду випівану сорочку. Своїми гуморесками розвеселили всіх. Натомість патріотичного поезію викликали задуму над минулим горем. День закінчився спільного вечірка.

В неділю вранці в сусільному селі Гломча о. І. Лайкош відправив Службу Божу. Приємно було подивитися гарно відреставровану прекрасну церкву, яка заповнилася численно прибулими вірними.

Кожен, хто приїхав відвідати своє рідне село, бажав точно подивитися місця, стежки, якими колись ходив. Нам, молодим, про все минule розповідали старші люди, що тут родилися і провели молодість. Перед очима повставав образ щоденного селянського життя. До голови неоднократно приходила думка, що і ми можли тут зростати поміж горами, на своїх землях. Так не сталося і тепер повертаємо тут ліпше в лумках. Кожне дерево, кашличка, хрест носить в собі сліди історії. Все те, що тут ми пізнали протягом двох днів стало близьким, стало гарнішим як ніколи у світі.

Хотілося б покинути усі там на Півночі повірнуті до хат дідів, побудувати нові хати і тут дампше жити.

Ось, така зродилася думка, а в сердях розпалився вогонь любові до рідного, до прядільської землі.

З'їзд закінчився. Всі повернули до своїх хат, побільше жити у «свійому світі», але те, що ми почули і побачили надзвичайно збережеться в пам'яті. В нашому серді назавжди залишиться туга за рідного землі, любов до гір, до чистої води Сяну, до гріського сонця, пахучих квітів та лісів.

Олександра Завадська

уч. IV кл. ліцею

Десь недалеко на півострові, що його звати Крим, під пекучим сонцем, над морем і рівнини живуть люди, з яких велика частина, а може більшість, не приймає до віdomа, що мешкає в Україні. Вони-то сидячі під кипарисами, на пальмах, можливо що і на какусах, ріпили, щоб на будинку обласної ради у Сімферополі залишили комуністичний червоно-синій прапор. Це не правили музейний експонат. В офіційних газетах прославляють російську армію та кличуть ганьбу єю, що українське, також державі.

Про релігійність населення важко говорити, бо її немає, а всілякі спроби введення будь-якої релігії, передбачаючи реакцію місцевої влади і персональної пілони, мусили би відступити під охороною кулеметів і танків. Одиночко вірою є даліше комунізм, а «святими»: Ленін, Сталін, Брежнєв.

Щойно тепер можемо завдяки дослідженням довідатися про наїзничайно високу культуру Скифів з Холодного Яру. Нині можемо гордитися державними коріннями ще з часів перед народженням Христа. Перебуваючи на тих місцях, ми змогли подивитися старі печери, залишки оборонних валів, скіфської поселі, яких висота сягала 40 метрів і приглянутися веденям розкопок та держави.

Як кажуть історики-археологи вже з давніх століть територія сьогоднішньої Черкаської області була одним з більших осередків розвитку руської культури. Наші предки поміж дикими племенами змогли там створити півалини нової держави.

Щойно тепер можемо завдяки дослідженням відкрити історики-археологи: золотих посудів, зброя, та багато інших житлових предметів. Фантастичну картину доповнювали чудесна природа, цію під джерела, прекрасні яри і дики ліси повні вовків.

Від археологів ми дізналися про безліч знаайдених варгінських експонатів: золотих посудів, зброя, та багато інших житлових предметів. Фантастичну картину доповнювали чудесна природа, цію під джерела, прекрасні яри і дики ліси повні вовків.

Дальша наша мандрилка вела шляхом гайдачного повстання. Саме в Холодному Яру в 1768 р. розгорілося його полум'я, яке поширилося по всій Черкащині. Сьогодні місця свячення ножів чи зборів повстаників позначені пам'ятковими каміннями. У кожному селі гайдамацькі місця.

Дальша наша мандрилка вела шляхом Залізняка в селі Буда. Перекази говорять, що під тем деревом Залізняк вирішував плани боротьби.

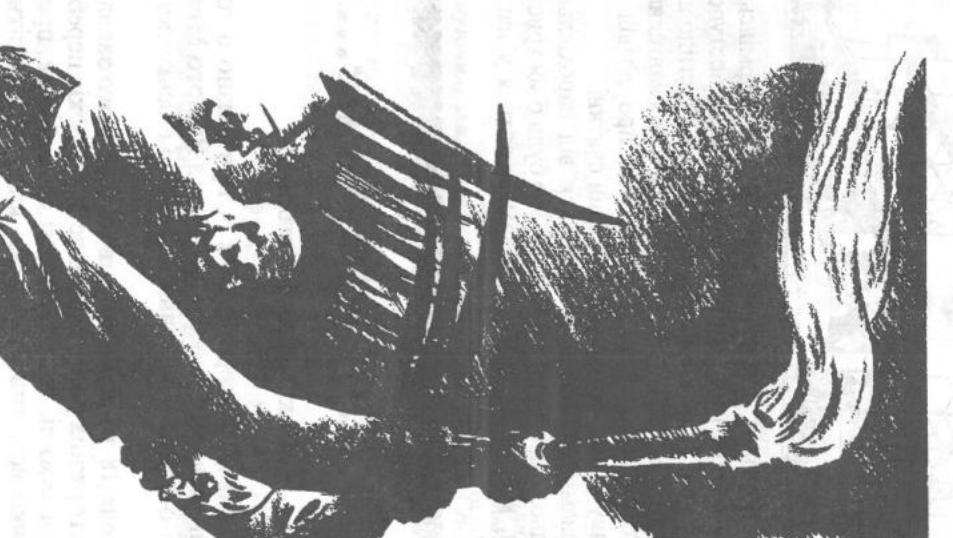
Під 1000-літнім дубом в Холодному Яру, в Чигирині і в Суботові наше віно перебував Тарас Шевченко. У його творах згадується усіє місця. Окрім історію можемо скласти про Моринці.

І Кирилівку - місця його народження і проживання в юніх роках. На незабудуль великому генієві відкрито музей. В них експонуються хати з початку XIX ст. і велика кількість предметів пов'язаних з особою поета. Всім нам найбільше пристала до вподоби модель Шевченкового подвір'я, квіти і рисні сади. Сучасна місцева природа є відзеркаленням Кобзаревих поетичних описів.

Дівчата і хлопці! Не довірайте нам вловні! Заохочуємо вас поїхати і провірити чи Черкащина дійсно так багата!

Після довгої мандрилки по Черкаській землі і відпочинку над Чорним морем разом з групою львівської молоді залишає душевного збалансуваннями гостювали в Яремчі. Тут поміж горами, в долині пруга проходила Сарепта, про яку розповімо у наступному номері «Благовіста».

Богдан Артемович
Ірина і Петро Шостак

Безустанно «хвождь революції» тішиться свіжими квітами покладеними під його пам'ятником.

У чудових курортах відпочивають промінні, які не сумують з приводу зміни політичного ладу, бо вони дальше при владі. На свої, а точніше укрійські державні дачі приїжджають визначні депутати Росії, очолені Б. Ельцинном. Вони-то, користуючись вільного часу, серіозно підбальорують духовно і матеріально прикладниковітворення окремої Республіки Криму. Таким чином проводять щоденне життя прекрасного Криму.

Ціла Україна ставить собі запитання: чому так діється і пораз частине сама собі відповідає, що високо при владі опісля договору з чужою владою так хоче.

Петро Шостак

уч. III кл. ліцею

ДІТЯМ

ВІДЕОКАРДИ
ЕДЕСІС СІМІЛІГЕ ІЧІЛІМ

Лист до неба

Дорогі діти, на порозі нового навчального року вітаю всіх з теплим вересневим сонцем і тим разом хочу поздорувати вам оповідання, в якому говориться про те, як то діти можуть допомогти старшим переживати різні клопоти і проблеми.

Іван був поштовим урядником у невеликому містечку. Його зайняття було скромне, але він любив свою працю за те, що давала спроможність кожного дня стрічати багато людей,

примати їх вічільно, поговорити з кожним, часом підлати якусь пораду. Інколи траплялися у його праці різні цікаві пригоди. Повергав тоді Іван до хати і розповідав своїм дітям: Петрові, Степанкові і наймолодшій Оксані. Часом прикарщував свої пригоди різними фантазійними лоджками, а діти, сялячи довкруги батьків, слухали цих оповідань з великом зацікавленням.

Іван був вдоволений зі своєго життя і не бажав нічого більше понад те, що мав. Є це великий свого роду секрет, який дозволяє людині почувати себе пасливово навіть тоді, коли вона примуслена жити в скромних умовах. Іван тішився своїм родинним життям і вмів доцінити це пласти.

Одного дня у сім'ї Івана сталася трагедія. Несподівано захворів і помер найстарший син Петро. Батьки терпли невимовно, а Іван у свою великому жалю навіть не міг плакати. Від цього дня він постарів і ослаб. Життя втратило для нього свій давній сенс. Більний Іван... праця стала

для нього великим тягарем і вістрінням ядом. Все його життя стало тепер сире, неймовірно сумне. Ця людина, колись радісна, товаришка, стала тепер мовчазною і понустрою. Нічого не було в силі його розвеселити.

Зближалася Іванові іменини. Його дужевній біль побільшувався. Механічно, бездумно перевіряючи кінцівки листів і карток, перевірюючи їхні адреси. Нагло його очі зупинилися на одному конверті з цікавою адресою: «Св. апостол Іван, Небо»

- А че, що? - здивувався гніво.

Чиєсь лялечка рука написала непорадним величким почерком про прекрасну адресу.

- Шо за фантазія - сказав сам до себе. Вже мав викинути таємного листа, коли нагло подумав:

- Шо можна написати до Святого?

- Ну, що ж, побачимо. Це напевно лист дитини.

В дитячих головах родяться різні задуми. Побачивши листик, відкрив листа і почав читати:

«Дорогий Святий, пиши до тебе, тому що твоє ім'я має наш тато і певно ти, що так близько знає Ісуса, зможеш нам допомогти. Цього року в нашій хаті вісіє сумні. Весною пішов до неба наш братчик, Петрушек. Добре було б, щоб ти колись

зайшов до нас, найкраще на іменини батька. Коли і занеси їх юму до Неба. У кухні, в кутку, залиши тобі коня до гойдання, маленьку залишні цю та все інше. Напевно моїму братові сумно без них його, тому занеси юму чимкорше. Мені не залишай нічого. Добре було б, щоб ти міг подарувати

закінчення.

У квадратику зліва напиши букву, яка належить до правильного закінчення.

- 1. Марія молиться до Свого Сина й нашого Бога
- 2. Ісус помер, страждав, був похований, і
- 3. Коли признаємо, що ми згрішили, Бог приемає нас
- 4. Бог Отець дав нам Святого Духа, щоб допомогти нам
- 5. Церква дає нам Великий Піст, щоб ми
- 6. Тому, що ми є Божі люди, Бог хоче, щоб ми
- 7. Ікони розказують нам про людей, які
- 8. Під час Святої Літургії ми пам'ятаємо
- 9. Церква - це Божі люди
- 10. Ми віримо у все, що Бог нам каже в Своїй Добрій Новині -

За що молитися?

А чи знаєш ти дитино, як молитись і за кого?
Ось молися ти щоднини.
Щоб родитось збіжжа много!

За соловку садовину.
Щоб росла все буйно, рясно;
За туроню годину,
Для городу і для ниви.

За твою родинну хату.

За пташок в гаю й на полі.

Для хлітки, за сильну волю.

Скоромовки

Кіндраг купив капелюх.

Капелюх Кіндрагу до вух!

Прокіп сів кріп.

Нащо Прокопу стільки кропу?

Каже Прокіп:

- Для борщіку кріп.

Маю десяток Прокопеняточ.

вати моєму батькові посль, що могло вчинити його таким, яким був колись. Щоб знову розказував нам цікаві казки і бавився з нами. Я була б тобі дуже вдячна.

Колись я чула, як сказав мої мамі, що тільки в силі його розвеселити.

Зближалася Іванові іменини. Його дужевній біль побільшувався. Механічно, бездумно перевіряючи кінцівки листів і карток, перевірюючи їхні адреси. Нагло його очі зупинилися на одному конверті з цікавою адресою: «Св. апостол Іван, Небо»

- А че, що? - здивувався гніво.

Чиєсь лялечка рука написала непорадним величким почерком про прекрасну адресу.

- Шо за фантазія - сказав сам до себе. Вже мав викинути таємного листа, коли нагло подумав:

- Шо можна написати до Святого?

- Ну, що ж, побачимо. Це напевно лист дитини.

В дитячих головах родяться різні задуми. Побачивши листик, відкрив листа і почав читати:

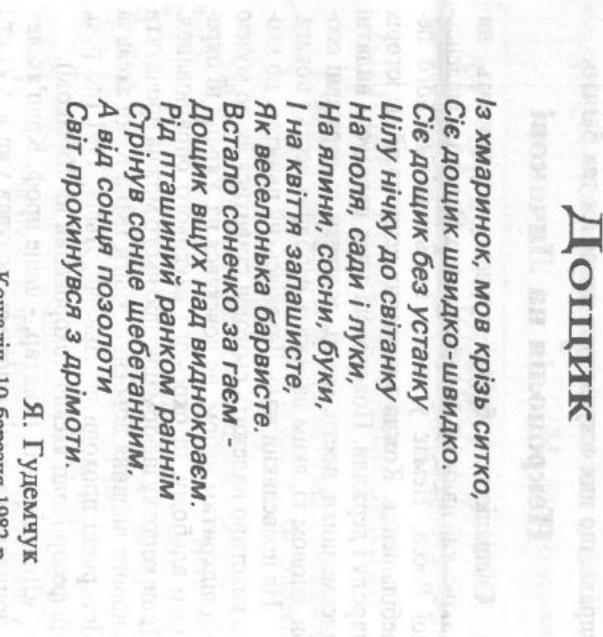
«Дорогий Святий, пиши до тебе, тому що твоє ім'я має наш тато і певно ти, що так близько знає Ісуса, зможеш нам допомогти. Цього року в нашій хаті вісіє сумні. Весною пішов до неба наш братчик, Петрушек. Добре було б, щоб ти колись

зайшов до нас, найкраще на іменини батька. Коли і занеси їх юму до Неба. У кухні, в кутку, залиши тобі коня до гойдання, маленьку залишні цю та все інше. Напевно моїму братові сумно без них його, тому занеси юму чимкорше. Мені не залишай нічого. Добре було б, щоб ти міг подарувати

закінчення.

У квадратику зліва напиши букву, яка належить до правильного закінчення.

- 1. Марія молиться до Свого Сина й нашого Бога
- 2. Ісус помер, страждав, був похований, і
- 3. Коли признаємо, що ми згрішили, Бог приемає нас
- 4. Бог Отець дав нам Святого Духа, щоб допомогти нам
- 5. Церква дає нам Великий Піст, щоб ми
- 6. Тому, що ми є Божі люди, Бог хоче, щоб ми
- 7. Ікони розказують нам про людей, які
- 8. Під час Святої Літургії ми пам'ятаємо
- 9. Церква - це Божі люди
- 10. Ми віримо у все, що Бог нам каже в Своїй Добрій Новині -

і задумався. Був це найкращий лист з усіх, який який мав правильну адресу і цілющий зміст. Крізь скоріше письмо Іван побачив затурбоване лицо своєї донечки. Все це викликало ясну усмішку на обличчя зблідлої людини, яка попала у важку депресію і вже давно забула усміхатися.

Іван зіткнув і склав листа у кишень. Сьогодні серед різних занять вичкував і з усього сердя бажав собі, щоб день праці закінчився чим-буде. Врешті настав час і він майже бігнем уздовівши батька і повернула юму назавжди дівчинкою. До побачення».

Зворушеній до глибини Іван закінчив читати вічність може його вилуквати. Полегтай Ісуса, глядає сотки листів і карток, перевірюючи їхні конверти з цікавою адресою: «Св. апостол Іван, Небо»

- А че, що? - здивувався гніво.

Чиєсь лялечка рука написала непорадним величким почерком про прекрасну адресу.

- Шо за фантазія - сказав сам до себе. Вже мав викинути таємного листа, коли нагло подумав:

- Шо можна написати до Святого?

- Ну, що ж, побачимо. Це напевно лист дитини.

В дитячих головах родяться різні задуми. Побачивши листик, відкрив листа і почав читати:

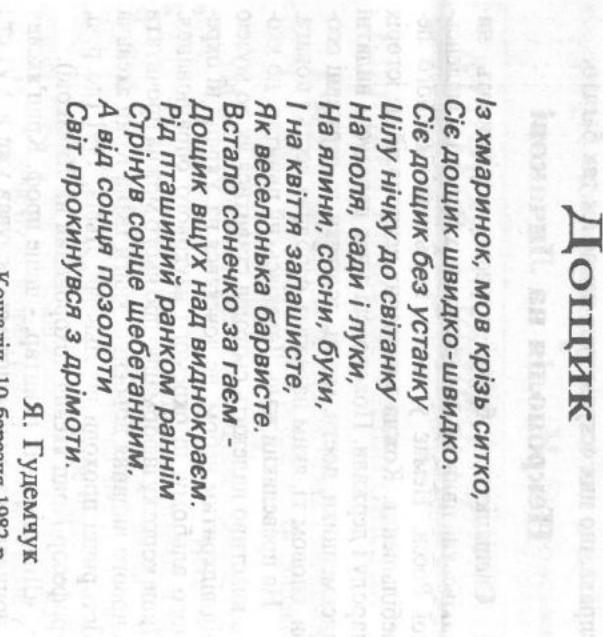
«Дорогий Святий, пиши до тебе, тому що твоє ім'я має наш тато і певно ти, що так близько знає Ісуса, зможеш нам допомогти. Цього року в нашій хаті вісіє сумні. Весною пішов до неба наш братчик, Петрушек. Добре було б, щоб ти колись

зайшов до нас, найкраще на іменини батька. Коли і занеси їх юму до Неба. У кухні, в кутку, залиши тобі коня до гойдання, маленьку залишні цю та все інше. Напевно моїму братові сумно без них його, тому занеси юму чимкорше. Мені не залишай нічого. Добре було б, щоб ти міг подарувати

закінчення.

У квадратику зліва напиши букву, яка належить до правильного закінчення.

- 1. Марія молиться до Свого Сина й нашого Бога
- 2. Ісус помер, страждав, був похований, і
- 3. Коли признаємо, що ми згрішили, Бог приемає нас
- 4. Бог Отець дав нам Святого Духа, щоб допомогти нам
- 5. Церква дає нам Великий Піст, щоб ми
- 6. Тому, що ми є Божі люди, Бог хоче, щоб ми
- 7. Ікони розказують нам про людей, які
- 8. Під час Святої Літургії ми пам'ятаємо
- 9. Церква - це Божі люди
- 10. Ми віримо у все, що Бог нам каже в Своїй Добрій Новині -

і задумався. Був це найкращий лист з усіх, який який мав правильну адресу і цілющий зміст. Крізь скоріше письмо Іван побачив затурбоване лицо своєї донечки. Все це викликало ясну усмішку на обличчя зблідлої людини, яка попала у важку депресію і вже давно забула усміхатися.

Іван зіткнув і склав листа у кишень. Сьогодні серед різних занять вичкував і з усього сердя бажав собі, щоб день праці закінчився чим-буде. Врешті настав час і він майже бігнем уздовівши батька і повернула юму назавжди дівчинкою. До побачення».

Зворушеній до глибини Іван закінчив читати вічність може його вилуквати. Полегтай Ісуса, глядає сотки листів і карток, перевірюючи їхні конверти з цікавою адресою: «Св. апостол Іван, Небо»

- А че, що? - здивувався гніво.

Чиєсь лялечка рука написала непорадним величким почерком про прекрасну адресу.

- Шо за фантазія - сказав сам до себе. Вже мав викинути таємного листа, коли нагло подумав:

- Шо можна написати до Святого?

- Ну, що ж, побачимо. Це напевно лист дитини.

В дитячих головах родяться різні задуми. Побачивши листик, відкрив листа і почав читати:

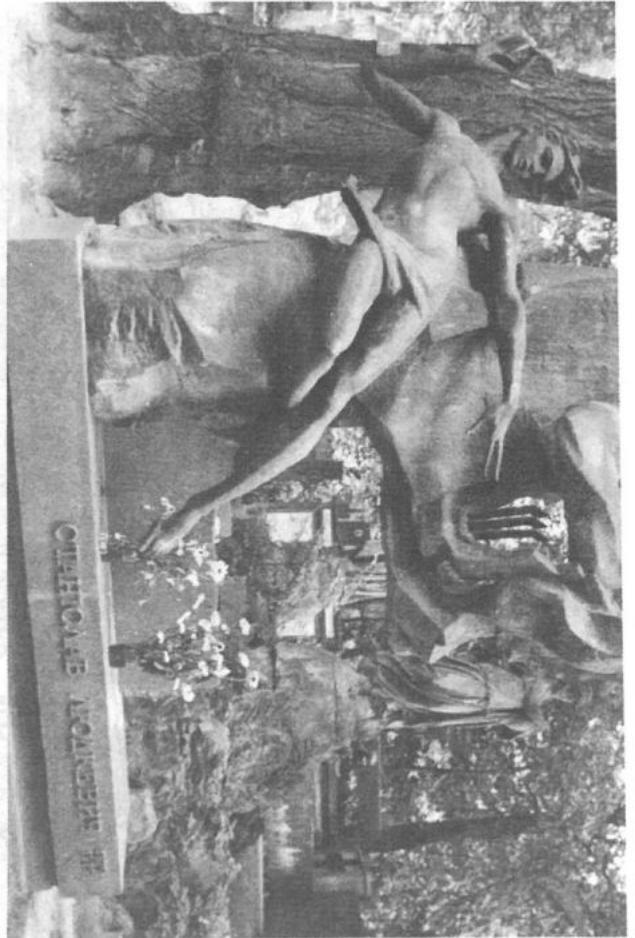
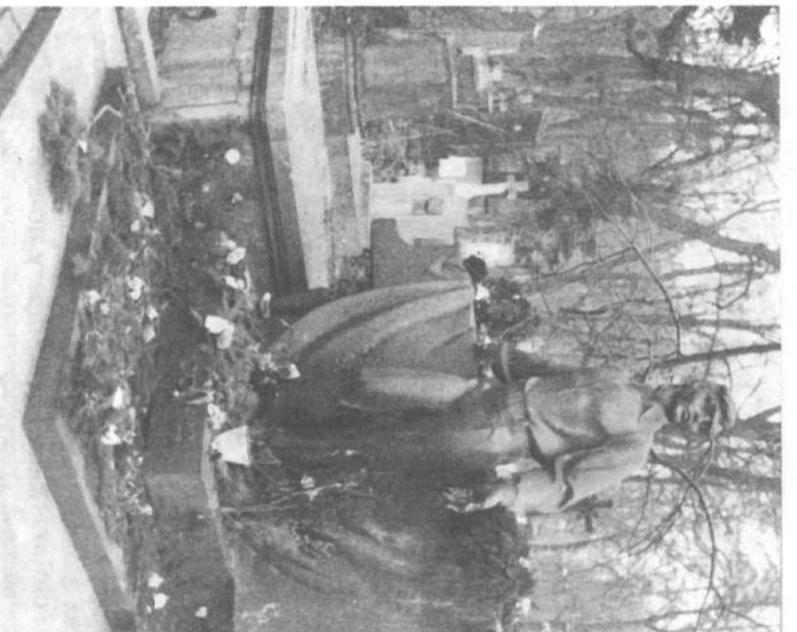
«Дорогий Святий, пиши до тебе, тому що твоє ім'я має наш тато і певно ти, що так близько знає Ісуса, зможеш нам допомогти. Цього року в нашій хаті вісіє сумні. Весною пішов до неба наш братчик, Петрушек. Добре було б, щоб ти колись

зайшов до нас, найкраще на іменини батька. Коли і занеси їх юму до Неба. У кухні, в кутку, залиши тобі коня до гойдання, маленьку залишні цю та все інше. Напевно моїму братові сумно без них його, тому занеси юму чимкорше. Мені не залишай нічого. Добре було б, щоб ти міг подарувати

закінчення.

У квадратику зліва напиши букву, яка належить до правильного закінчення.

- 1. Марія молиться до Свого Сина й нашого Бога
- 2

Надгробок видового композитора С. Людкевича.

Кожної неділі ранком слухаю розповідей пана Вітольда Шольгіна, львівського мешканця Львова. Згадує пан Вітольд у третій програмі радіо. Я слухаю та дивуюся, чому у його спогадах так мало говориться про українські мотиви міста. Можу зрозуміти, що переважає натуральний сентимент до всього, що польське, але не погоджується з трактуванням української (так само вірменської, німецької чи ізраїльської) культури міста як явила третьорядного значення в його історії.

Одною розповідлю торкнувся невтомний мемуарист Личаківського цвинтаря і, помимо того, що знає його історію, нічого не хотів сказати про похоронених тут видатних українців. Згадав лише про пам'ятники, які делікатно називаючи, «комсомольською манерою», які

Що впісалася у надмогильні пам'ятники

поставлені в сусістві пам'ятників на могилах видатних поляків дійсно не роблять найкращого враження. Інша справа, що цих «скульптур» немає аж так багато.

Некрополія на Личакові

Спеціалісти і бували туристи порівнюють личаківський цвинтар до варшавських Плоніек і віленської Росії. Немає у цьому порівнянні жодного підебільші. Кожна з названих некрополій є історія народу і держави. Похоронені в них передусім видатні письменники, поети, митці, політики та державні особи, словом ті, яким належить особлива честь і повага. На превеликий жаль Личаківський цвинтар до якого властиво належить сьогодні ставиться як до музею під відкритим небом, не дочекавшися на Україні ні окремого альбому, ні окремого наукового опрацювання.

Липе коротку інформацію про нього можна прочитати з нового видання довоченої книги Івана Крип'якевича «Історичні проходи по Львові», Львів, 1991 (до речі, професор Крип'якевич покоронений на Личакові).

«Личаківський цвинтар, - писав проф. Крип'якевич - популярно званий «пісками», існував уже в XVI ст.; тоді хоронено тут померлих на попелі недуги. При

«Русалки Дністрової», першого українського альманаху в Галичині) і Володимир Барвицький (один з засновників товариства «Просвіта») і «Рідна школа») відомі в історії української культури просвітителі та основоположники української нації в сучасному розумінні.

Ліворуч, трохи від віддаленості, могила Адама Колко, студента, який погинув 1 липня 1910 р. біля Львівського університету. Могила студента це пам'ять змагань нашого народу за волю. Адам Колко згинув під час студентських зворушень, підставного яких були вимагання української молоді повністю визнати їх національні права. Пам'ятник відомий сучасним молодіжним колам, тому він задбаній і завжди на ньому свіжі квіти.

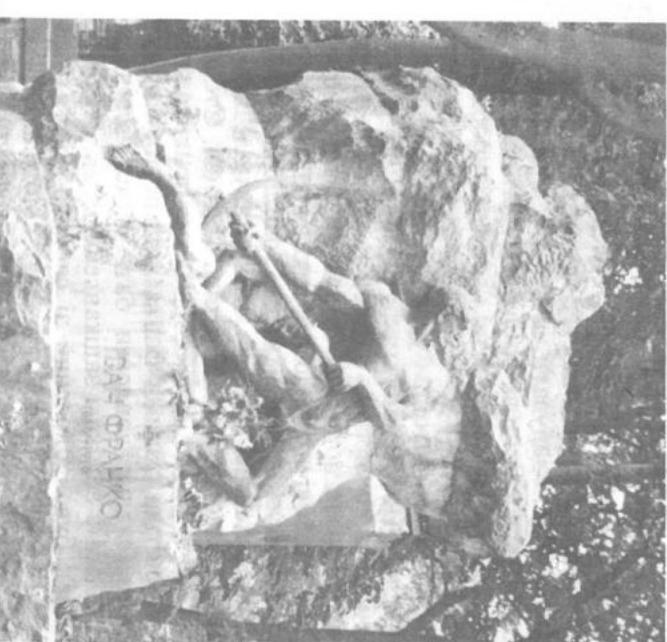
Найбільш відомий пам'ятник на Личаківському цвинтарі це надгробок на могилі Івана Франка. Збудовано його у 1935 р. Пам'ятникові надано форму, інспірацією якої стала поема «Каменяр». Гранітну скелю пробує розбити двох каменярів. Один з них, знесилий і зневрений сидить прихильений, здавшися на того, в кого це сила і воля боротися з твердим камнем.

На сто першому році життя помер і похоронений поблизу Івана Франка неперевершений у своєму мистецтві композитор Станіслав Людкевич. Саме Людкевичу завлячують численні музичні твори до слів Шевченка, Франка, Шашкевича, які стали класикою напоетської записалася в історію української музики.

Задраз поблизу пам'ятника Людкевичеві знаходитьсь могила другого видатного композитора - Анатоля Кос-Анатольського.

Муза, що застигла на могилі професор Львівської консерваторії, Соломії Крушельницької, примушує зупинитися і сінути пам'ятку у ті роки, коли говорити українською мовою вважалось непристойно, а навіть офіційно заборонялося. Проявники розповідають, що коли після близького виконання арії з опери «Мадам Баттерфлаї» російський пар силістав Соломію Крушельницьку, якою мовою вона співала і коли почув, що українською, то стверджав, що такої мови немає. Соломія зареагувала дуже рішучо - повернулася і вийшла з зату. Це викликало скандал.

Бурхливі події після з'явлення наявилітнього мабуть композитора молодого покоління, Володимира Івасюка. Варто знати, що пам'ятник на могилі появився пізно, після 1990 року. Поставлено його після одинадцятилітнього небуття. Раніше, досконалознаючи про причину смерті композитора, люди намагалися ставити на могилі хрест. Його постійно руйнували варварська рука і найкращим способом означення місця похоронення Івасюка став червоний стовпець з зіркою. Це був одинокий засіб, щоб могила не була

Могила Івана Франка.

- підсвічник. Його форма та орнаментика нагадують тризуба, бо саме такий був мистецький задум скульптора.

При вході на Личаківський цвинтар, зараз побіч

кінці XVIII ст., коли знесено прянігари біля церков, відкрито тут кладовище для всіх.

Свою назву взяв цвинтар від села Личаків, яке мало свій цвинтар і саме він був початком цього, що існує сьогодні. Мешканці села займаються виробництвом «личаків», тобто простого селянського взуття, шкетного з ліка, збираного на місцевих болотах.

Некрополія займає територію 40 гектарів і похоронено на ній вже понад 2,5 мільйона людей.

Переступшиши браму цвинтаря, зараз праворуч бачимо на чималому майдані березового хреста і квіти навколо нього. Цей хрест стоїть на символічний могилі мільйонів українців, які згинули в концтаборах Сієвського Союзу. Варто відзначити, що майдан з хрестом був у недалекому минулому алєєм, яка вела до надгробка червоноармійського генерала.

Кладовище забудовано подібно як місто. Є тут центр, тобто місто, з якого починаємо екскурсію, алєї доріжки, що ведуть до окремих пам'ятників. Праворуч від головної алєї похоронені два видатні українці - Маркіян Шашкевич (для «Руської трійці», співавтор

нипена. Вишуканістю форми та притасованого українського національного символікою (поставлено його в 1983 р.) звертає на себе увагу надгробок на могилі видатного скульптора Євгена Дзинди. Ліворуч від пам'ятника

написано: «ВІЧНА СЛАВА ФРАНЦЮ». Він єдиний, який зберігає на себе увагу надгробок на могилі видатного скульптора Євгена Дзинди. Ліворуч від пам'ятника

3. Личаківським кладовищем пов'язане існування польського військового цвинтаря. Похоронені на ньому сучасники, а одночасно противники УСС. Доля цього цвинтаря у певній мірі подібна до долі українського військового цвинтаря в Пикулах під Перемишлем. Різняться вони лише тим, що український був знищений в незалежній країні, а у знищенні польського часто звинувачуються українців. Для доповнення може варто згадати, що польських мемуарних обелісків на Личакові не зуміла знищити навіть комуністична система, а хреста в Пикулах хтось повалив.

Споглядаючи на відновлені надгробки «Orleta», маючи у пам'яті українські військові могили на варшавській Волі, одночасно з'явилася в моїй думці сумна рефлексія над долею польських військових цвинтарів на, так званых, «згінтах одзыклус». Кому що був винен камінь на солдатській могилі?

Відвідувачі Личаківської некрополії закінчують у настрої меланхолії та nostalгії. Відчуваємо, що особисто зустріємося зі загатовіковою історією українського народу. Історія ця дуже складна і кругла, а всі повороти, як у дзеркалі, можна віднайти у надмогильних пам'ятниках цвинтаря на львівському Личакові.

Богдан Тхір

«БЛАГОВІСТ» СТОР. 6

Пам'ятник на могилі композитора пісні «Червона рута», В. Івасюка.

З парохіальних літописів

Пенснжно

У 1947 році, після горевістної акції «Вісла», бувши мешканці томашівського, лубачівського, ярославського, перемиського, сяніцького повітів опинилися на Бранеччині. Людей поселено в зруйнованих понімельських будинках, часто без дверей і вікон.

Все треба було починати заново. Діти почали вчитися в школах, де швили зосвіюючи польську мову. Лише в хаті говорилося рідною мовою.

В центрі Бранеччинської землі лежить невелике місто Пенснжно, біля якого поселено багато українців. На чужині люди вичували брак рідної церкви, святлиці, школи тощо.

На початку 50-тих років в Духовній семінарії отів Вербістів у Пенснжні на більші свята почали відправлятися грекокатолицькі тихі Служби Божі. Люди прибували численно, щоб разом молитися.

Дещо про проект церкви Різдва Пресвятої Богородиці у Білому Борі

Церква Різдва Пресвятої Діви Марії у Білому Борі має служити в подвійний спосіб як невелика свята для місцевих вірних і в час великих торжеств, як свого роду польський престіл, що дозволить служити Архієрейські богослужіння для великого числа вірних. Так і її запроектовано.

Головним її елементом є дуже розбудований фронтон, своєрідний монументальний іконостас. Три входи у перху під дахомким зображають царські і дияконські двері. Їх оточення розмальоване настінними іконами, що здійснюють повну іконографічну програму розбудованого іконостасу на свіжому повітрі.

Інтер'єр церкви, в задумі авторів проекту, не повинен бути повторенням зовнішнього іконостасу. Тому і нав'язано тут до старовізантійської традиції, часів, коли іє багатоголовий, тематично розбудований іконостас не існував. Була тільки низька віттарна передгірода і три входи у ній, як царські і дияконські двері. Щоб таке розв'язання було природним найкраще було використати архітектурну схему старохристиянської трипільної базиліки з можливим з напротивами і найбільшим функціональними пристроями. На рахунок багаторозбудованого фронту не можна було компlicitи надзвірної форми цієї базиліки через спорудження додаткового зовнішнього купола. Купол в стелі головної нави зі зображенням Пантократора є складана в конструкції даху будівлі і не існуватиме назовні.

Центральна частина головної нави є обніжена для розподілу монотонного простору святині. Робить це її інтер'єр більш різноманітним і інтимним. Цього роду розв'язання стосоване було у візантійській традиції, між іншими, в церкві св. Софії у Києві. Проектанти зреагували з лав-крісл уставлених виперек церкви і згідно зі скількох ієрархічної застосували лави під стінами бічних і головної нав, т.зв. стасид. Під огля-

міста. В тому часі вірні почали робити заходи, щоб отримати будинок протестантського костелу у Пенснжні. Латинський спілок Вільчинський переказав нам спільноту костел св. Якуба.

4 січня 1959 р. в зиншному костелі почали правитися наші Богослужіння. На початок церковне майно обмежувалося лише до вишваного фелона, стихаря, корутів, Євангелії і службника, отже того, що встигли забрати з союзного переселенці.

До липня 1961 р. парохом був о. П. Гардібала. Після його виїзду до Канади, богослужіння правилися отрія В. Гринник і С. Хархакіс. Від червня 1962 р. парафію обрав почен заангажовання молодий священик о. Т. Майкович, який одночасно вів душпастирську працю в Доброму Місті. Опісль вже на початку своєї праці підготував 86 дітей до Першого Святого Причастя.

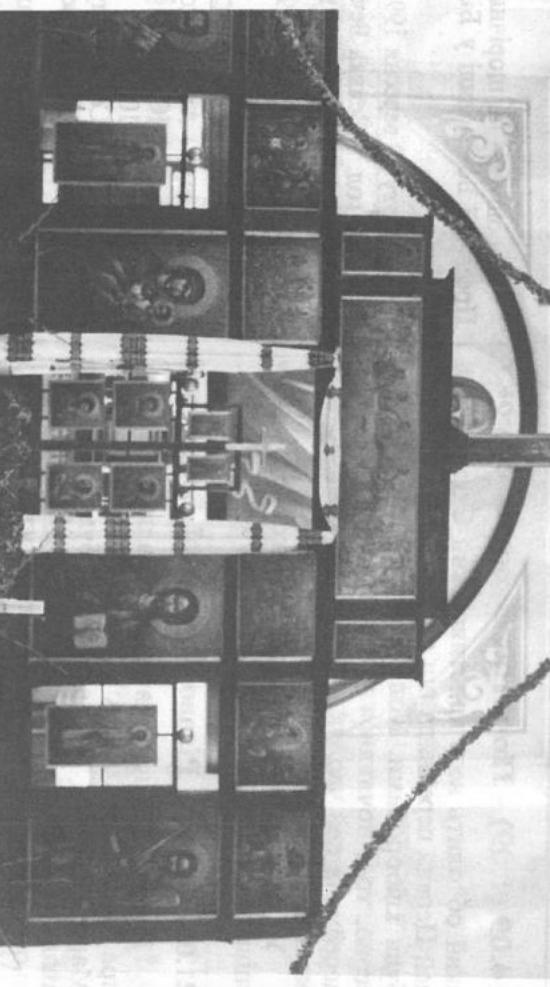
У серпні 1967 р. на коротко обрав пафію о. В. Пирчак, а від червня 1968 р. прийшли о. Федеевич і о. Бапти ЧСВВ.

Під кінець цього ж року у Пенснжні душпастирську працю почав о. М. Заяць, якому від 1969 р. помагав о. К. Яцків.

В 1971 р., після виходу о. Заяця на пенсію, працю у нашій парафії продовжував о. К. Яцків.

Десять літ пізніше з дипломатичною отповіді приходить с. Романа ЧСВВ, яка навчає дітей релігії в чотирьох місцевостях: в Пенснжні, Лелькові, Глембонці і Бранечі.

З дорученням о. синіка Й. Романіка пенснжнинські парафію перейняв 8 вересня 1984 р. о. Юліан Гбур з Гурова-Лавицького. Відразу новий господар розпочав

Іконостас розмальований М. Смереком

дом кількості містять вони таке саме число людей, що лави поперечні, дають однак судильний образ церковного згромадження і відкривають вільний простір для тих обрядів (вінчання, хрещення, благословення), які правляться посередині церкви при тетраполі.

Відносно невеликих і нечисленних вікон, схиляються вони до традиції середніх віків і будуть пропускати до поропувати настрового напівсумерку, так необхідно для молитвового зосередження і мелангажі. Світло електричне має бути так розміщене, щоб не було додаткового безпосереднього доступу. Дискретно і помірковано мало б воно наповнювати архітектурний простір. Шойно в таких умовах світло свічки і олійної лампи може бути справді виразним і мати своє відповідне значення.

Архітектура інтер'єру є так продумана, щоб без ставлення рулетки був свободний доступ до кожного фрагменту стелі, стіни, купола.

Загальним наміром проектантів була максимальна скромність і раціональність розв'язання. Є це протиставленням гіантоманії, снобізму, костельному триумфалізму, притаманним сакральному будівництву, які не дозволяють у святині на дійсне зосередження і молитву.

Білобірська церква стане поруч будинків після і гуртожитку, місця зустрічі молоді з Польщею, Україною і Пасілори. Тому-то архітектурна художність цього храму повинна бути загальнослов'янського рівня з високим релігійного, естетично і літургійного свідомістю. Важливим є вихід з літга «навроцінності» культури, етнографізму, провінціоналізму, отже з тих усіх обмежень, якими вороги української культури її сепарували. Щоб увільнилися з тих обмежень не можна повторювати зразків, яких і так ми не в сила добре повірити, а відважитися на творчість, позбутися комлексів - це все особливо є важливе і потребне для молоді Білого Бору. Думаємо, що ця церква в основному будеться для неї і що стане місцем духовного життя і одухотвореної літургійної культури, якої усі люди в Європі так дуже потребують і за якою вони і ми усі так тужимо.

Від нашого села Корчмина до Лісок було 12 км. Я був два рази на відпусті на Білостоці. Перший раз у 1931 р., коли-то відвідав Лісски владика Й. Коциловський. Кілька років пізніше, будучи на відпусті, батько купив мені книжечку про чудотворне місце, де було об'явлення Божої Матері на Білостоці. І саме в цій книжечці є така сама фотографія, яку помішено у попередньому номері «Благовіста».

Шановна Редакція «Благовіста»

У 8 числі «Благовіста» за серпень 1992 року з'явилася стаття з серії «Минуле у фотографії» та знімка з відпусту на Білостоці, що біля Лісок.

Пані Параскевія Басараб поважно помиллася. Отець Коциловський, владика Перемишльської єпархії, а ні, як вона пише, Андрей Шептицький. Митрополит А. Шептицький правдолюбно ніколи не був у Лісках, тому що вже тоді хворів. Як чув я (не знаю, чи це правда) був він легко спараджовані і не міг їздити до місцевостей, де не було доброго, рівної дороги. А саме до Лісок дорога була дуже погана.

Від нашого села Корчмина до Лісок було 12 км. Я був два рази на відпусті на Білостоці. Перший раз у 1931 р., коли-то відвідав Лісски владика Й. Коциловський. Кілька років пізніше, будучи на відпусті, батько купив мені книжечку про чудотворне місце. І саме в цій книжечці є така сама фотографія, яку помішено у попередньому номері «Благовіста».

Фото з 1931 р. В центрі владика Й. Коциловський.

Справа - К. Бахівська, дружина пароха Корчмина, раду-Руського поїту. Даліє о. Дмитро Бахівський, якого під час виселення на Радянську Україну у 1946 р. поїхав зі згідно зі скількох ієрархічної застосували лави під стінами бічних і головної нав, т.зв. стасид. Під огля-

